

ΕΠΕΑ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΕΣ! του Γρηγόρη Ανανιάδη

Let's assist them,
For our case is as theirs.
William Shakespeare
The Tempest.

Με τη γνωστοποίηση της δολοφονικής απόπειρας εναντίον του προέδρου της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, γίναμε μάρτυρες μιας απίθανης μεταστροφής των διαμορφωτών της ελληνικής κοινής γνώμης. Οι ντανούντσιοι της πολιτικής μας και οι τσένικ των γραμμάτων μας από κοινού με τους εθνοτελάληδες των καναλιών μας, όλοι όσοι μέχρι χτες δεν έβλεπαν στο πρόσωπο του Κύριο Γκλιγκόρφ παρά τον άθλιο γυφτοσκοπιανό, τον προκλητικό και αδιάλλακτο υπερεθνικιστή, τον γενεπικώς ανθέλληνα, τον μακιαβελικό μηχανορράφο ή το άβουλο πιδόν των ξένων δυνάμεων, άρχισαν ως διά μαγείας να αγωνιούν εν χορώ για κάποιον άλλο: τον ευρωπαϊκού αναστήματος έμπειρο και χαρισματικό πολιτικό, τον σώφρονα και διαλλακτικό γηγέτη, τον συνετό κυβερνήτη που με μαεστρία διηύθυνε την ανεξαρτησία του νεοπαγούς του κράτους ανάμεσα σε τόσους εσωτερικούς και εξωτερικούς σκοπέλους. Οι ίδιοι που μέχρι χτες στήριζαν τη δική τους αδιαλλαξία στη «μη βιωσιμότητα» του γειτονικού κράτους και αναζητούσαν λύση στα κοινά με τη Σερβία σύνορα, κόπτονται σήμερα για τη σταθερότητα και την επιβίωσή του. Κανείς, βέβαια, δεν περιμένει από τους κύκλους αυτούς να αναγνωρίσουν τη δική τους συμβολή στην αποσταθεροποίηση των Βαλκανίων: το τραγικό είναι ότι οι περισσότεροι δεν την αντιλαμβάνονται καν. Μπορούμε όμως να ελπίζουμε ότι ο κλονισμός

συνειδήσεων που προκάλεσε η εναντίον του προέδρου Γκλιγκόρφ τρομοκρατική ενέργεια θα διευκολύνει μιαν έργοις στροφή της ελληνικής πολιτικής. Τα περιθώρια της πολιτικής της μανούβρας και των εντυπώσεων έχουν πια εξαντληθεί. Αυτό που τώρα προέχει είναι η αποφασιστική στήριξη της γειτονικής Δημοκρατίας κι αυτό σημαίνει έναν γρήγορο και παστρικό συμβιβασμό εφ' όλης της ύλης. Η πρωτοβουλία ανήκει στην ελληνική πλευρά που θα πρέπει να εγκαταλείψει ευθαρσώς και δημοσίως το αδιαπραγμάτευτο του ονόματος και να κυνηγήσει επιτέλους μια λύση κοινής αποδοχής που θα σέβεται τις ετερότροπες μακεδονικές ταυτότητες που έχουν ιστορικά διαμορφωθεί στις δύο πλευρές των συνόρων.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΕΠΙ «ΕΘΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ» του Νίκου Κ. Αλιβιζάτου

Η «ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ» συμφωνία Ελλάδας και FYROM για το μακεδονικό προσφέρεται για πολλών ειδών αναδρομές και απολογισμούς: πολιτικοί επιστήμονες, κοινωνιολόγοι και διεθνολόγοι θα κληθούν αργά ή γρήγορα να μελετήσουν την τετραετία 1991-1995 πιο νηφάλια και να αναζητήσουν τα βαθύτερα αίτια μιας εθνικιστικής έξαρσης που κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει. Αν και από τα επεισόδια της Φλώρινας, την επαύριο της υπογραφής της συμφωνίας, φαίνεται ότι ο κύκλος των διώξεων του φρονήματος δεν έχει ακόμη κλείσει οριστικά, η περίοδος που περνάμε προσφέρεται και για έναν διαφορετικής τάξεως απολογισμό: την στάθμιση της επίδρασης του μακεδονικού στην ελευθερία του λόγου μας, είκοσι χρό-

νια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Παραθέτουμε τα κύρια σημεία σχετικής εισήγησης του Νίκου Κ. Αλιβιζάτου σε ημερίδα που διοργάνωσε την 1η Μαρτίου 1995 η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη, για τα σαράντα χρόνια από την ίδρυσή της.

Από τότε που η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ) διακήρυξε την ανεξαρτησία της, τον Σεπτέμβριο του 1991, είκοσι περίπου Έλληνες πολίτες διώχθηκαν ποινικά επειδή δημοσιοποίησαν θέσεις αντίθετες προς την επίσημη πολιτική των κυβερνήσεων επί του μακεδονικού. Συγκεκριμένα, κατηγορήθηκαν ότι, με αφίσεις, προκηρύξεις, φυλλάδια ή και άρθρα σε μικρή – συνήθως – κυκλοφορίας εφημερίδες, υποστήριξαν απόψεις οι οποίες είτε εξέθεταν «σε κίνδυνο διατάραξης τις φιλικές σχέσεις του ελληνικού κράτους» – πρόκειται για την λεγόμενη προσβολή κατά της διεθνούς ειρήνης της χώρας κατά το άρθρο 141 (ΠΚ) είτε διέσπειραν «ψευδείς ειδήσεις ή φήμες ικανές να επιφέρουν ανησυχίες ή φόβο στους πολίτες ή να ταραξούν τη δημόσια πίστη [...] ή να επιφέρουν διαταραχή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας» – διασπορά ψευδών ειδήσεων κατά το άρθρο 191 ΠΚ. Ακόμη, σε ορισμένες περιπτώσεις διώχθηκαν και για πρόκληση των πολιτών σε διχόνοια, σύμφωνα με το άρθρο 192 Π.Κ. Τα ως άνω αδικήματα στοιχειοθετούσαν, κατά τα κατηγορητήρια, φράσεις όπως «η Μακεδονία μοιράστηκε ανάμεσα στη Σερβία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία» μετά τους βολκανικούς πολέμους, ή όπως «το μακεδονικό έθνος, μέσα και έξω από τα σημερινά ελληνικά σύνορα [...] υπήρξε και υπάρχει» (υπόθεση Ο.Σ.Ε.). Ο ισχυρισμός σε συνέχεια προς το περιοδικό Ένα ότι στη Δυτική

Μακεδονία υπάρχει μειονότητα που διώκεται, αποτέλεσε το κύριο βάθρο της κατηγορίας στην υπόθεση Σιδηρόπουλου, ενώ στην υπόθεση του μαθητή Παπαδάκη θεωρήθηκε αξιόποινος ο χαρακτηρισμός του Μεγαλέξανδρου ως πολεμοκάπηλου.

Με εξαίρεση μιαν υπόθεση, όπου οι κατηγορούμενοι αθωώθηκαν αλλά άσκησε έφεση κατά της αθωωτικής αποφάσεως ο εισαγγελέας, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις επιβλήθηκαν πρωτοδίκως ποινές πολύμηνης φυλάκισης (έως και 19 μηνών, στην υπόθεση «Αντιεθνικιστικής Συσπείρωσης»), πάντοτε όμως με αναστολή. Αργότερα, με τον πρώτο νόμο της κυβέρνησης του ΠαΣοΚ, τον γνωστό νόμο για την αυτοδιοίκηση των δικαστηρίων του κ. Κουβελάκη, παραγράφηκαν τα σχετικά αδικήματα, προτού προλάβουν οι σχετικές υποθέσεις να εκδικασθούν κατ' έφεση, και έπαυσαν οι ποινικές διώξεις (άρθρο 45 ν. 2172/1993). Σήμερα, από τα στοιχεία που μπόρεσα να συλλέξω, οι μόνες ποινικές διώξεις που εκκρεμούν για εγκλήματα που θα μπορούσαν ενδεχομένως να θεωρηθούν ως εγκλήματα γνώμης είναι εκείνη κατά του κ. Σιδηρόπουλου για την γνωστή κατάθεσή του στην διάσκεψη της ΔΑΣΕ στην Κοπενχάγη, το 1992, κατά του επίδοξου μουφτή της Ξάνθης για αντιποίηση εκκλησιαστικού αξιώματος και κατά του παπά Τσιρκιά στην Κοζάνη, για το αυτό επίσης αδίκημα. Τέλος, ενώπιον της Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Στρασβούργου εκκρεμεί προσφυγή του πρώην βουλευτή (και ήδη μακαρίτη) Αχμέτ Σαδίκ κατά της Ελλάδος, μετά την απόρριψη από τον Άρειο Πάγο αναίρεσέως του κατά της εις βάρος του καταδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση που είχε ανακύψει το 1989.

Καθώς κανένας από τους κατηγορούμενους στις ως άνω υποθέσεις δεν οδηγήθηκε τελικά στη φυλακή, ο κύκλος των διώξεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της εθνικιστικής έξαρσης του 1991-1993 δεν απασχόλησαν σοβαρά ούτε τον νομικό κόσμο, ούτε πολύ λιγότερο την εν γένει κοινή γνώμη. Ωστόσο, αν σκεφθεί κανείς ότι επρόκειτο για τις πρώτες κατά κυριολεξία δίκες γνώμης στη χώρα μας, μετά

την αποκατάσταση της δημοκρατίας, το 1974, θα άξιζε τον κόπο να αποσπάσουν την προσοχή μας. Όχι τόσο ως ενδείξεις μιας επανεμφανιζόμενης αστυνομοκρατίας, που τελικά δεν φαίνεται να επιβλήθηκε, όσο ως ανησυχητικά συμπτώματα για τα όρια της ελευθερίας της έκφρασης σε μια χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο κατώφλι του 21ου αιώνα.

Θα περιορισθώ έτσι σε μερικές επισημάνσεις, όχι μόνον ως νομικός, τις ακόλουθες: 1. Όπως ήδη ανέφερα, οι ως άνω διώξεις έγιναν βάσει διατάξεων του κοινού ποινικού δικαίου. Διατάξεων παλιών που, εξ όσων γνωρίζω, δεν κρίθηκαν ποτέ ως αντισυνταγματικές από τα δικαστήρια, ούτε στη χώρα μας, ούτε όμως στις άλλες έννομες τάξεις από τις οποίες τα αντιγράψαμε την εποχή του ψυχρού πολέμου. Ούτε όμως και η θεωρία του ποινικού δικαίου τις έκρινε ποτέ ως αντίθετες προς την ελευθερία της έκφρασης. Τόσο η προσβολή κατά της διεθνούς ειρήνης της χώρας, όσο και η διασπορά ψευδών ειδήσεων θεωρούνται ως κλασικά εγκλήματα διακινδυνεύσεως και, υπό ομαλές περιστάσεις, οι σχετικές διατάξεις εφαρμόζονται μόνον οριακά. Προϋπόθεση για την σύμφωνη προς το Σύνταγμα εφαρμογή τους είναι η εκτίμηση ότι οι επίμαχες ενέργειες – πολύ περισσότερο τα επίμαχα δημοσιεύματα, όταν οι σχετικές απόψεις εκφέρονται διά του τύπου – είναι πρόσφορα, υπό τις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες, να προσβάλλουν τα προστατευόμενα έννομα αγαθά, δηλαδή την διεθνή ειρήνη και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, ή την δημόσια πίστη. Προέχει δηλαδή η διάγνωση, με αντικειμενικά κριτήρια, και όχι κατά την υποκειμενική εκτίμηση του εκάστοτε εισαγγελέα που ασκεί την ποινική δίωξη ή του αρμόδιου δικαστή, ότι οι επίμαχες ενέργειες ή τα αντίστοιχα δημοσιεύματα μπορούν όντως να προκαλέσουν το αποδοκιμαζόμενο αποτέλεσμα. Ασφαλώς και δεν απαιτείται για να πληρωθεί η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, το αποτέλεσμα αυτό να επέλθει. Ούτε όμως και αρκεί η αξιολόγηση του περιεχομένου και μόνο του επίμαχου δημοσιεύματος. Όπως άλλωστε έχει νομολογήσει και ο

Άρειος Πάγος ήδη από το 1918 για το αντίστοιχο με την σημερινή διασπορά ψευδών ειδήσεων αδίκημα του Π.Ν., «μόνον την εξ ευλόγου πλάνης των πολιτών δυνάμενη να προκύψει διατάραξη της ησυχίας αυτών ήθελεν να προλάβει ο νόμος, ουχί δε εκείνην ήτις εκ της αδικαιολογήτου πλάνης και εκ της κούφου ευπιστίας αυτών δύναται να προέλθει» (ΑΠ 286/1918).

Αν αυτά έκρινε το Ανώτατο Πολιτικό Δικαστήριο της χώρας μας το 1918, δηλαδή σε περίοδο πολέμου, είναι τουλάχιστον απορίας άξιο πώς, εισαγγελείς και δικαστήρια, το 1992 και το 1993 έκριναν ότι η προκήρυξη ενός μαθητή, η αφισα μιας ομάδας διεθνιστών ειρηνιστών, το άρθρο μιας περιθωριακής εφημερίδας των Εξαρχείων, ή η συνέντευξη ενός συμπαθούντος έστω την ΠΓΔΜ, μπορούσαν εξ αντικειμένου να προκαλέσουν τα δεινά που θέλει να προλάβει ο νόμος. Η πρώτη λοιπόν παρατήρησή μου έχει να κάνει με την συνταγματικά επικίνδυνη και νομικά ελεγκτέα ερμηνεία και εφαρμογή των σχετικών διατάξεων από τους εισαγγελείς που άσκησαν την ποινική δίωξη και από τους δικαστές που εξέδωσαν τις καταδικαστικές αποφάσεις.

2. Μα δεν δικαιολογείται, θα μπορούσε να αντιπείνει κάποιος, υπό κάποιες περιστάσεις, ο περιορισμός της ελευθερίας του λόγου και της κριτικής, όταν διακυβεύεται το μέλλον της πατρίδας, η ίδια η ακεραιότητα της χώρας; Και, εν πάση περιπτώσει, η φύση των «εθνικών θεμάτων» δεν επιβάλλει μιαν αυτοσυγκράτηση, όταν μάλιστα διεξάγονται διαπραγματεύσεις ύψιστης σημασίας σε διεθνείς οργανισμούς και όταν η κάθε πλευρά εύλογα προσδοκά να έχει καλυμμένα τα νώτα της;

Τον πολιτικό λόγο του φιλομουσολινικού Έζρα Πάουντ, ο οποίος, με απίθανη αφέλεια, από τον ραδιοφωνικό σταθμό της Ρώμης, μετά την απόβαση στην Σικελία, πρότρυνε τους Αμερικανούς στρατιώτες να στρέψουν τα όπλα τους κατά του Ρούσβελτ και του Τσώρτσιλ και όχι κατά του φασισμού και του ναζισμού, κανένα Σύνταγμα δεν τον προστατεύει, ούτε μπορεί να τον προστατεύσει. Γι' αυτό και τα Σύντάγματα, όλα τα Σύντάγματα, περιέχουν διατάξεις παρόμοιες με το δικό μας άρθρο

48, το οποίο, όταν πράγματι τα πάντα διακυβεύονται, επιτρέπει περιορισμούς στην ελευθερία του λόγου. Το ζήτημα, συνεπώς, δεν είναι αν είναι θεμιτοί οι περιορισμοί στην κριτική, όταν δίδεται ο υπέρ πάντων αγώνας. Αλλά αν, από το 1991 έως το 1993 η χώρα μας έδινε τον εν λόγω αγώνα.

Η δεύτερη συνεπώς παρατήρησή μου έχει να κάνει με τις οριακές αυτές περιστάσεις. Είτε οι περιστάσεις αυτές πράγματι συντρέχουν και οι κυβερνώντες αναλαμβάνουν την ευθύνη να πάρουν τα προβλεπόμενα από το Σύνταγμα μέτρα, είτε δεν συντρέχουν. Η αποδοχή κάθε ενδιάμεσης κατάστασης, κάθε φαιάς ζώνης μεταξύ εξαιρετικών περιστάσεων και ομαλότητας, συνιστά άρνηση του κράτους δικαίου.

3. Κανένας από τους κατηγορούμενους στις επίμαχες δίκες δεν ήταν «επώνυμος». Επρόκειτο για πρόσωπα στο περιθώριο της δημοσιότητας, χωρίς αξιώματα, χωρίς ιδιαίτερη κοινωνική προβολή. Αντίθετα, όσοι από τους λεγόμενους «επώνυμους» τόλμησαν να υποστηρίξουν ανάλογες απόψεις – λιγοστοί δημοσιογράφοι, πανεπιστημιακοί και πολιτικοί – δεν υπέστησαν ποινικές διώξεις. Συνήθως αποκλείστηκαν από τα μέσα ενημέρωσης, κυρίως από την τηλεόραση, και, στην χειρότερη περίπτωση, είτε «νουθετήθηκαν» από τις αρχές ασφαλείας (βλ. την περίπτωση της ανθρωπολόγου Αναστασίας Καρακασίδου, μετά την ανοίκεια επίθεση εναντίον της από τον φιλόλογο Σ. Καργάκο), είτε απειλήθηκαν με διώξεις από ανώνυμους ή και επώνυμους της άλλης πλευράς (βλ. την γνωστή ερώτηση 3 βουλευτών του ΠαΣοΚ που ζητούσαν την απομάκρυνση από το πανεπιστήμιο των καθηγητών εκείνων που αντιτάχθηκαν δημόσια στην επιβολή του εμπάργκο κατά της ΠΓΔΜ).

Η διαφορετική αυτή μεταχείριση, όσο ευεξήγητη και αν φαίνεται σε όποιον γνωρίζει την ελληνική πραγματικότητα, δεν παύει να είναι ενδεικτική μιας βαθύτερης νοοτροπίας. Για τις αυτές πράξεις, διώκονται μόνον οι ασθενέστεροι, έστω και αν εξ ορισμού το βεληνεκές των απόψεών τους – και, κατ' επέκταση, η «επικινδυνότητά» τους στα εγκλήματα διακινδυνεύσεως που μας απασχολούν – είναι ασύγκριτα πιο περιορισμένο από την απήγηση των απόψεων των «επώνυμων».

Και κάτι ακόμη. Στους διωκόμενους δεν συμπεριλαμβάνονται οπαδοί της δυναμικής αναμέτρησης με τους βόρειους γείτονές μας, παρά το ότι ο λόγος τους παρουσιάζει προφανώς μεγαλύτερη επικινδυνότητα σε σύγκριση με τον λόγο των ειρηνιστών. Δεν διώκονται δηλαδή όσοι απειλούν ακόμη και με στρατιωτική επέμβαση τα Τίρανα ή τα Σκόπια, αλλά μόνον οι διεθμιστές που ζητούν να αποκλιμακωθεί η ένταση που προκαλεί με τις ενέργειές της η επίσημη πολιτική. Άλλη μια διαφοροποίηση, λοιπόν, που δεν πρέπει να περάσει ασχολίαστη.

4. Τέταρτη και τελευταία παρατήρηση. Οι εισαγγελείς που παρέπεμψαν και οι δικαστές που καταδίκασαν ενήργησαν αυτεπαγγέλτως και κατά συνείδηση, ή μήπως ενέδωσαν σε κυβερνητικές πιέσεις; Η ευκολία με την οποία οι πρώτοι υιοθέτησαν, χωρίς περίσκεψη, τα παραπεμπτικά των αστυνομικών αρχών που συναλάμβαναν αφισκοκολλητές στα Εξάρχεια, ή διανομείς προκηρύξεων στην υπόγεια διάβαση της Ομόνοιας, πράγματι εντυπωσιάζει. Όπως εντυπωσιάζει και η ευκολία των καταδικών, πλην μιας περιπτώσεως που θα πρέπει να υπενθυμίζεται. Ο κ. Μητσστάκης δεν είχε κάνει ακόμη τότε το mea culpa του για τον χειρισμό του μακεδονικού και ο κ. Μιχ. Παπακωνσταντίνου δεν είχε δημοσιεύσει το αυτοκριτικό ημερολόγιό του. Αντίθετα, ο κ. Κόκκινος και σύσσωμο το προεδρείο του Αρείου Πάγου παρίστατο στο συλλαλητήριο του Πεδίου του Άρεως, τον Δεκέμβριο του 1992, και η τότε αξιωματική αντιπολίτευση πλειοδοτούσε σε εθνικιστικές κορώνες. Το κλίμα, συνεπώς – ανεξάρτητα από τις όποιες άμεσες πιέσεις που δεν αποδεικνύονται – βάρυνε αποφασιστικά στην κρίση ορισμένων δικαστικών, μεταξύ άλλων και εκείνων που με τόση ευκολία καλούσαν αυτεπαγγέλτως ως πρώτο μάρτυρα κατηγορίας στις επίμαχες δίκες τον κ. Κ. Πλεύρη, τον άλλοτε αρχηγό δηλαδή της οργάνωσης «4ης Αυγούστου».

Το ενδιαφέρον είναι ότι οι ίδιοι δικαστικοί, παρά την επιβολή του εμπάργκο, με τον κ. Κουβελάκη υπουργό Δικαιοσύνης, και με τον κ. Γ. Παπανδρέου ως υφυπουργό Εσωτερικών να καταθέτει ως μάρτυρας υπεράσπισης και όχι κατηγορίας σε μian από τις

επίμαχες δίκες, δεν άσκησαν ποινικές διώξεις μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1993. Άλλη μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση, λοιπόν, για το ανεπηρέαστο της δικανικής κρίσης στη χώρα μας.

Ολοκληρώνοντας, επιτρέψτε μου δυο συμπερασματικές σκέψεις:

Με τον κύκλο των δικών που μας απασχόλησαν δοκιμάστηκε για πρώτη φορά μετά το 1974 σε τέτοια έκταση το κράτος δικαίου στη χώρα μας σε ένα θέμα που δεν βρισκόταν στο επίκεντρο της κομματικής αντιπαράθεσης. Δεν επρόκειτο για διώξεις κατά κομματικών αντιπάλων που έχει καταντήσει να θεωρούνται φυσιολογικές, ούτε για αντεκδικήσεις με κομματικά κίνητρα. Επρόκειτο για διώξεις κατά διαφωνούντων με την συντριπτική πλειοψηφία των κομμάτων αλλά και της κοινής γνώμης. Συνεπώς, για «εύκολες» διώξεις. Το ότι κανένας κατηγορούμενος δεν οδηγήθηκε τελικά στις φυλακές αποτελεί θετική ένδειξη. Το ότι ασκήθηκαν ποινικές διώξεις εναντίον τους για τα συγκεκριμένα δημοσιεύματα και απαγγέλθηκαν σειρά καταδίκες αρνητικά. Αρνητικότερο, ωστόσο, σύμπτωμα αποτέλεσε κατά τη γνώμη μου η αδιαφορά των μέσων ενημέρωσης και – κατ' επέκταση – της κοινής γνώμης για ένα σύμπτωμα που όσο περιθωριακό και αν ήταν θα ηχούσε τουλάχιστον αδιανόητο σε οποιοδήποτε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις παραμονές του 2000.

ΟΙ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ: ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΤΙΜΗΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΑΓΩΓΙΑΣ του Γιώργου Καμίνη

ΣΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας έχει ποικιλοτρόπως εισβάλει τα τελευταία χρόνια ένας άτυπος θεσμός, που φέρει και τον βαρύγδουπο τίτλο «Σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας». Σε άρθρα και δηλώσεις, που δημοσιεύονται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, διαβάζουμε συχνά